

สรุปการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการลงโทษ

การลงโทษเป็นเครื่องมือของรัฐที่ใช้ตอบโต้การก่ออาชญากรรม หรือการกระทำ ความผิดตามกฎหมายซึ่งถือ เป็นผลเสียหายต่อสาธารณชน และกระทบกระเทือนถึงความสงบ เรียบร้อย การลงโทษจึงเป็นเครื่องส่งเสริมประสิทธิภาพของกฎหมายในอันที่จะตอบสนองความ ต้องการของสังคม เพื่อจุดประสงค์ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบจากความมุ่งหมายที่จะป้องกันสังคม นี้เอง เมื่อรวมกับความต้องการแก้แค้นของผู้ได้รับผลเสียหายจากการกระทำผิด, ความ ต้องการข่มขู่ บุคคลทั่วไปตลอดจนผู้กระทำผิดเองให้กลัวเกรงและเข็ดหลาบ แล้ว ทำให้การลง โทษตั้งแต่สมัยโบราณมามีลักษณะทารุณโหดร้ายมาตลอด

การลงโทษที่ถือว่ารุนแรงที่สุดคือการลงโทษประหารชีวิต ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อกำจัด บุคคลผู้กระทำความผิด อย่างถาวร เป็นโทษที่เก่าแก่ที่สุดประการหนึ่ง และใช้กับความผิด อุกฉกรรจ์ ประเทศหลายประเทศในปัจจุบัน ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิต แล้ว เนื่องจากเห็นว่า การลงโทษประหารชีวิต เป็นการขัดต่อสิทธิในการดำรงชีวิตอยู่ของบุคคล และเป็นการลงโทษ ที่ไม่อาจแก้ไขได้ ในกรณีเกิดความผิดพลาดทางยุติธรรม (Judicial error)

โทษต่อ เสรีภาพนับเป็นโทษที่รุนแรงรองลงมาจากโทษประหารชีวิต และแยกได้หลาย ประเภทตามลักษณะ เช่น จำคุกกักขัง ห้ามเข้าเขตกำหนด เป็นต้น มีความเห็นว่า การลงโทษ ต่อ เสรีภาพนี้ เกี่ยวข้องโดยตรงกับหลักการว่าด้วย เสรีภาพของบุคคล และหลักการนี้มีใช้อยู่กัน ฉะนั้น การลงโทษต่อ เสรีภาพจึงไม่ควรมีลักษณะ เป็นการทารุณโหดร้าย หรือมีสภาพเลวร้ายเกิน ความจำเป็นตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษ การลงโทษโดยมุ่งหวังปรับปรุงแก้ไขตัวบุคคล ผู้กระทำความผิด ไม่อาจบรรลุผลได้ หากการลงโทษมีลักษณะทารุณโหดร้ายและก่อความเกลียด แค้นชิงชังสังคมให้แก่ผู้ถูกโทษ

หลักการลงโทษต่อ เสรีภาพที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงแก้ไขจึงไม่ควร
มีลักษณะ เป็นการทรมาน ซึ่งรวมถึงผลจากสภาพเลวร้ายของเรือนจำด้วย และจะต้องมีสิ่งจำ-
เป็นแก่ชีวิตสำหรับนักโทษ นักโทษควรมีสิทธิได้รับการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรม ได้รับการคุ้ม-
ครองชีวิตสุขภาพอนามัย เช่นปลอดจากการใช้เป็นตัวอย่างทดลองยา เพราะแม้นักโทษจะถูก
ลงโทษตาม The Rules of Law ก็ตาม แต่ก็ยังคงมีสิทธิในความเป็นมนุษย์ และมีสิทธิได้รับ
ความคุ้มครอง นอกจากนี้ วิธีการในการลงโทษต่อ เสรีภาพบางประการ เช่น การกำหนดระ-
ยะเวลาขั้นต่ำและขั้นสูง การปรับปรุงมาตรฐานของเรือนจำ และคุณสมบัติของผู้คุม ก็เป็นสิ่งที่
ผลต่อการปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำความผิดด้วย

ความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการลงโทษได้ เริ่ม
ขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๑๘๘๖ โดยการรวมตัวกันอย่างไม่เป็นทางการของนักทฤษฎีระหว่างประเทศ
ในกลุ่มประเทศยุโรป นับเป็นการเปลี่ยนแปลงหลักการเกี่ยวกับแนวความคิดดั้งเดิมที่เห็นว่า
กฎหมายระหว่างประเทศไม่รับรองหลักการเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน องค์การระหว่างประเทศ
ตลอดจนกลุ่มประเทศหลายประเทศในปัจจุบันได้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชนเกี่ยว-
กับการลงโทษ และได้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อดำเนินการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแขนงนี้ เช่น
การดำเนินงานขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งได้รับโอนงานมาจาก The International
Penal and Penitentiary Congress และได้ตกลงที่จะจัดการประชุมเกี่ยวกับการป้องกัน
อาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดขึ้นทุก ๕ ปี นอกจากนี้ได้มีบทบัญญัติคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชนแขนงนี้ ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิทางแพ่งและทางการเมือง ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการ
จัดตั้งองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแขนงนี้ขึ้น ในด้านยุโรปก็มี
การรวมตัวกันในระดับภูมิภาค และให้ความสำคัญแก่สิทธิมนุษยชนแขนงนี้

ถึงแม้ว่าโดยหลักการแล้ว การดำเนินงานในอันที่จะคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยสภา
ยุโรป จะมีผลบังคับรัดกุมกว่าการดำเนินงานของสหประชาชาติก็ตาม แต่ในเรื่องของการคุ้ม
ครองสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการลงโทษแล้ว การดำเนินงานของสภายุโรปยังไม่เป็นไปในลักษณะ
ที่กระตือรือร้นเท่าที่ควร ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการไม่เห็นความสำคัญที่จะต้องปรับปรุงวิธีการ

ลงโทษ เพราะเหตุว่าการลงโทษนักโทษในภาคพื้นยุโรป อยู่ระดับดีพอสมควร และแทบจะไม่เกิดการร้องเรียนมายังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนว่า การลงโทษในประเทศใดเป็นการทารุณโหดร้าย หรือผิดมนุษยธรรม คดีที่เข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการในเรื่องที่ใกล้เคียงกับสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการลงโทษส่วนมาก มักจะเป็นคดีที่มีการร้องเรียนว่า เกิดการจับกุมคุมขัง ที่ไม่เป็นธรรม หรือมีการพิจารณาคดี โดยไม่เป็นธรรม ซึ่งเป็นเรื่อง fair trial อันเป็นขั้นต้นก่อนการลงโทษ เช่น คดี Pataki and Dunshirn V. Austria

ดังนั้น ผลงานของสหประชาชาติในด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการลงโทษจึงมีมากกว่า เนื่องจากองค์การสหประชาชาติมีรัฐภาคีทั่วโลก ซึ่งมีความแตกต่างกันมาก ทั้งด้านเศรษฐกิจการเมืองและสังคม ตลอดจนสภาพของทัณฑสถาน เมื่อสิ่งเหล่านี้เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน จึงกลายเป็นปัญหาใหญ่ ซึ่งมีขอบเขตที่เกิปัญหา แพร่ขยายไปทั่วโลก และไม่อาจคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างมีประสิทธิภาพได้ โดยละเอียดหรือไม่ปรับปรุงแก้ไขในเรื่องที่เกี่ยวกับการลงโทษ เหตุผลต่าง ๆ เหล่านี้เองที่ทำให้สหประชาชาติ เล็งเห็นถึงความสำคัญของการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการลงโทษ และเร่งดำเนินการอย่างจริงจังทั้งในด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการลงโทษ โดยทบถันผู้ติดตามปฏิญญาสากล ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิทางแพ่ง และทางกวมเมือง การกำหนดข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและข้อแนะนำบางประการ, การจัดการประชุมใหญ่ และการประชุมย่อยในระดับภูมิภาคเกี่ยวกับการลงโทษและวิธีปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด ตลอดจนการจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศขึ้นในระดับภูมิภาค เพื่อดำเนินการศึกษาริวิจัย และปรับปรุงเกี่ยวกับการลงโทษในภูมิภาคนั้น ๆ เช่นสถาบัน UNAFEI นอกจากนั้นยังได้สนับสนุน และขยายงานของการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนขึ้นในภูมิภาคต่าง ๆ เช่น องค์การรัฐอเมริกา (Organization of American States) องค์การเอกภาพอฟริกา (Organization of African Unity) เป็นต้น

การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน มิใช่เพียงแต่การเน้นถึงผลบังคับหรือมาตรการในการควบคุมให้รัฐต่าง ๆ เคารพกฎหมายระหว่างประเทศเท่านั้น เพราะผลบังคับดังกล่าว

เป็นเพียงมาตรการอย่างหนึ่งในอันที่จะแก้ไขความเสียหายที่ปลายเหตุ อันเกิดขึ้นเนื่องจากการไม่เคารพต่อสิทธิมนุษยชน โดยอาจต้องใช้มาตรการทางการเมืองหรือการใช้กำลัง อันขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายระหว่างประเทศซึ่งมุ่งกำจัดข้อพิพาท และสถาปนาสันติภาพขึ้นในโลก แต่การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยหลักการแล้ว ควรคำนึงถึงวิธีการที่จะสามารถทำให้ทุกประเทศในทุกภูมิภาค สำนึกในความสำคัญของสิทธิมนุษยชนให้แพร่หลาย และกว้างขวางออกไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคด้อยพัฒนา เมื่อหลักการในกฎหมายสิทธิมนุษยชนได้แทรกซึมไปอย่างทั่วถึงจนสามารถสร้างความสำนึกในเรื่องสิทธิมนุษยชนขึ้นในหมู่ประชาชนทั่วไปแล้ว ก็จะส่งผลโดยตรงให้เกิดการร่วมมือกันอย่างจริงจังในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยการสมัครใจ เคารพทบทวนปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อให้บรรลุถึงสันติภาพและความสงบสุขตามอุดมการณ์ของกฎหมายระหว่างประเทศได้ในที่สุด

การศ๑